

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ФІНАНСИ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми Фінанси і кредит

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента **ФІНАНСИ** підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 *Фінанси, банківська справа та страхування*, за освітньо-професійною програмою *Фінанси і кредит*

Розробник: Івашко О. А, доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:
гарант ОПП

Наталія ПРОЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів

протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЩУК

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, Фінанси і кредит, Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>210 / 7</u>		Рік навчання <u>1, 2</u>
		Семестр <u>2-ий, 3-ий</u>
		Лекції Денна 56 год. Заочна 18 год.
		Практичні (семінарські) Денна 48 год. Заочна 20 год.
		Лабораторні Денна 10 год. Індивідуальні <u>0</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації Денна 14 год. Заочна 18 год.
	Самостійна робота Денна 82 год. Заочна 154 год.	
	Форма контролю: <u>залік, екзамен</u>	
Мова навчання		<u>українська</u>

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: ІВАШКО ОЛЕНА АНАТОЛІВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Мобільний телефон: 067-928-32-99

E-mail: Ivashko.Olena@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу. Освітня компонента Фінанси належить до переліку нормативних дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит» та спрямована на формування у студентів системи компетентностей з приводу утворення, розподілу, перерозподілу та використання фінансових ресурсів на всіх рівнях економічної системи.

2. Пререквізити. До дисциплін, вивчення яких передуює дисципліні, належать: Макроекономіка, Теорія економічної науки та мікроекономіка, Вступ до спеціальності.

Постреквізити. Вивчення курсу сприятиме кращому засвоєнню таких дисциплін як Податкова система, публічні фінанси, Страхування, Фінанси

зарубіжних країн, Фінанси домогосподарств, Гроші і кредит, Бюджетна система, Фінансовий ринок, Місцеві фінанси, Фінанси суб'єктів господарювання.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою вивчення дисципліни Фінанси є сприяння більш поглибленому засвоєнню теоретичних основ фінансових відносин, які виникають на різних рівнях економічної системи.

Завдання освітнього компонента: вивчення сутності, функцій та ролі фінансів у ринковій економіці; закономірностей їх еволюційного розвитку; теоретичних основ державних, корпоративних і міжнародних фінансів; засад функціонування фінансової системи держави.

Після завершення вивчення дисципліни студенти повинні знати: сутність фінансів, їх функції та роль, вплив на економіку країни через фінансову політику та фінансовий механізм; організаційну структуру ринку цінних паперів; сутність страхового захисту та значення податкової політики; основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства; сутність та структуру місцевих та державних фінансів; сутність та функціональне призначення міжнародних фінансів. Вміти об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти сутність і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів суб'єктів господарювання, розробляти і вирішувати актуальні питання розбудови фінансової системи та забезпечення фінансової стабільності держави, зокрема аналізувати бюджетну, податкову політику держави, проводити аналіз виконання державного і місцевого бюджетів, складати кошторис доходів і витрат бюджетної установи, робити розрахунок відрахувань підприємств і громадян у державні цільові фонди, оцінювати вплив системи оподаткування на діяльність підприємств і формування доходів бюджету.

5. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких студент набуває в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні

види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку

Програмні результати

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя

4. Структура навчальної дисципліни.

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
<i>2 семестр (залік)</i>							
<i>Змістовий модуль 1. Предмет фінансової науки.</i>							
Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	10	4	2		4		ПЗ / 3 бали
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	8	2	2		4		ПЗ / 3 бали
Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки	12	4	2	2	4		ПЗ / 5 бали
Тема 4. Фінансове право і фінансова політика	14	4	4		5	1	ПЗ / 3 бали
Разом за модулем 1	44	14	10	2	17	1	

<i>Змістовий модуль 2. Централізовані фінанси та їх роль в суспільному відтворенні</i>							
Тема 5. Податки. Податкова система	15	4	2	4	4	1	ПЗ / 7 бали
Тема 6. Бюджет. Бюджетна система	15	4	2	4	4	1	ПЗ / 7 бали
Тема 7. Бюджетний дефіцит	9	2	2		4	1	ПЗ / 3 бали
Тема 8. Державний кредит	9	2	2		4	1	ПЗ / 3 бали
Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	11	4	2		4	1	ПЗ / 3 бали
Тема 10. Соціальні позабюджетні фонди	13	4	4		5	1	ПЗ / 3 бали
Разом за модулем 2	72	20	14	8	25	5	20 балів
Разом за 2 семестр	116	34	24	10	42	7	100 балів
<i>3 семестр (екзамен)</i>							
<i>Змістовий модуль 3. Децентралізовані фінанси та їх місце в фінансовій системі держави</i>							
Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання	11	2	4		5		ПЗ / 4 бали
Тема 12. Фінансовий менеджмент	10	2	2		5	1	ПЗ / 4 бали
Тема 13. Фінанси домогосподарств	9	2	2		5		ПЗ / 4 балів
Тема 14. Фінансова безпека держави	12	2	4		5	1	ПЗ / 5 бали
Разом за модулем 3	42	8	12		20	2	20 балів
<i>Змістовий модуль 4. Децентралізовані фінанси та їх місце в фінансовій системі держави</i>							
Тема 15. Фінансовий ринок	9	2	2		4	1	ПЗ / 4 бали
Тема 16. Страхування. Страховий ринок	9	2	2		4	1	ПЗ / 4 бали
Тема 17. Міжнародні фінанси	9	2	2		4	1	ПЗ / 5 бали
Тема 18. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	11	4	2		4	1	ПЗ / 5 бали
Тема 19. Фінанси Європейського Союзу	13	4	4		4	1	ПЗ / 5 бали
Разом за модулем 4	52	14	12		20	5	20 балів
Разом за 3 семестр	94	22	24		40	7	100 балів
Види підсумкових робіт							60
Модульна контрольна робота 1							МКР / 20 балів
Модульна контрольна робота 2							МКР / 20 балів
Модульна контрольна робота 3							МКР / 20 балів
Модульна контрольна робота 4							МКР / 20 балів
Всього годин / Балів	210	56	48	10	82	14	100

*Форма контролю: ПЗ – практичні заняття, МКР – модульна контрольна робота.

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
<i>2 семестр (залік)</i>							
<i>Змістовий модуль 1. Предмет фінансової науки.</i>							
Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	10	1	1		8		ПЗ / 3 бали

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	10	1	1		8		ПЗ / 3 бали
Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки	10	1	1		8		ПЗ / 5 бали
Тема 4. Фінансове право і фінансова політика	11	1	1		8	1	ПЗ / 3 бали
Разом за модулем 1	41	4	4		32	1	
<i>Змістовий модуль 2. Централізовані фінанси та їх роль в суспільному відтворенні</i>							
Тема 5. Податки. Податкова система	11	1	1		8	1	ПЗ / 7 бали
Тема 6. Бюджет. Бюджетна система	11	1	1		8	1	ПЗ / 7 бали
Тема 7. Бюджетний дефіцит	11	1	1		8	1	ПЗ / 3 бали
Тема 8. Державний кредит	11	1	1		8	1	ПЗ / 3 бали
Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	12	1	2		8	1	ПЗ / 3 бали
Тема 10. Соціальні позабюджетні фонди	12	1	2		8	1	ПЗ / 3 бали
Разом за модулем 2	71	6	8		48	5	20 балів
Разом за 2 семестр	112	10	12		80	10	100 балів
<i>3 семестр (екзамен)</i>							
<i>Змістовий модуль 3. Децентралізовані фінанси та їх місце в фінансовій системі держави</i>							
Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання	12	1	1		9	1	ПЗ / 4 бали
Тема 12. Фінансовий менеджмент	12	1	1		9	1	ПЗ / 4 бали
Тема 13. Фінанси домогосподарств	11	1	1		8	1	ПЗ / 4 балів
Тема 14. Фінансова безпека держави	11	1	1		8	1	ПЗ / 5 бали
Разом за модулем 3	46	4	4		34	4	20 балів
<i>Змістовий модуль 4. Децентралізовані фінанси та їх місце в фінансовій системі держави</i>							
Тема 15. Фінансовий ринок	10	0,5	0,5		8	1	ПЗ / 4 бали
Тема 16. Страхування. Страховий ринок	10	0,5	0,5		8	1	ПЗ / 4 бали
Тема 17. Міжнародні фінанси	11	1	1		8	1	ПЗ / 5 бали
Тема 18. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	11	1	1		8	1	ПЗ / 5 бали
Тема 19. Фінанси Європейського Союзу	10	1	1		8		ПЗ / 5 бали
Разом за модулем 4	52	4	4		40	4	20 балів
Разом за 3 семестр	98	8	8		74	8	100 балів
Види підсумкових робіт							60
Модульна контрольна робота 1							МКР / 20 балів
Модульна контрольна робота 2							МКР / 20 балів
Модульна контрольна робота 3							МКР / 20 балів
Модульна контрольна робота 4							МКР / 20 балів
Всього годин / Балів	210	38	18		154	18	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Студенти зобов'язані заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі з використанням програми Zoom, Google meet за погодженням із керівником курсу. Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними роботами. Копіювання, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-5 балів за кожну роботу). Складання модулів відбувається лише раз відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумкова оцінка за вивчення курсу розраховується таким чином:

Види оцінювання	Бал
Опитування під час занять – усно (2,3 семестри)	40
2 семестр Модуль 1 (теми 1-4) – терміни, теоретичні завдання	30
2 семестр Модуль 2 (теми 5-10) – терміни, теоретичні завдання	30
3 семестр Модуль 3 (теми 11-14) – терміни, теоретичні завдання	30
3 семестр Модуль 3 (теми 15-19) – терміни, теоретичні завдання	30
Залік в 2 семестрі (теми 1-10) - теоретичні завдання, терміни, тести	60
Екзамен в 3 семестрі (теми 1-19) – теоретичні завдання, терміни, тести	60
Загальна сума	100

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 75 балів, підсумкову оцінку він отримує без складання екзамену. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, або бажає підвищити рейтинг на екзамені, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за поточний контроль (максимум 40 балів) та оцінки за екзамен (максимум 60 балів).

Залікова оцінка визначається за результатами опитування лекційного матеріалу.

Питання до екзамену

1. Сутність фінансів та їх необхідність у суспільстві.
2. Історія виникнення та розвитку фінансів.
3. Предмет і метод фінансової науки.
4. Функції, принципи і роль фінансів.
5. Взаємозв'язок і відмінності фінансів з іншими економічними категоріями
6. Типи фінансових систем та їх характеристика.
7. Структурна побудова фінансової системи.
8. Принципи побудови, характерні риси та завдання фінансових систем.
9. Управління фінансовою системою.
10. Нормативно – правова база функціонування фінансової системи.
11. Фінансова політика та її складові частини.
12. Етапи формування та реалізації фінансової політики держави.
13. Цілі та завдання фінансової політики держави.
14. Фінансовий механізм реалізації фінансової політики.
15. Фінансовий контроль. Принципи його організації, види та методи.
16. Економічна суть фінансових ресурсів.
17. Склад та структура фінансових ресурсів.
18. Баланс фінансових ресурсів держави.
19. Напрями використання фінансових ресурсів підприємств.
20. Фінансові резерви та їх призначення.

21. Роль, місце та функції фінансового ринку.
22. Структура фінансового ринку.
23. Характеристика суб'єктів фінансового ринку.
24. Основні об'єкти фінансового ринку та їх характеристика.
25. Зміст та завдання фінансового планування.
26. Принципи та функції фінансового планування.
27. Етапи та методи у фінансовому плануванні.
28. Система фінансових планів.
29. Теоретичні основи фінансового менеджменту.
30. Менеджмент державних фінансів (бюджетний менеджмент).
31. Фінансовий менеджмент суб'єктів господарювання.
32. Функції фінансового менеджменту.
33. Державний бюджет як економічна категорія.
34. Бюджетна система та бюджетний устрій.
35. Доходи Державного бюджету .
36. Видатки Державного бюджету.
37. Бюджетний процес, його основні етапи.
38. Бюджетний дефіцит та державний борг.
39. Організація бюджетного планування.
40. Фінанси підприємницьких структур, їх суть та сфери застосування.
41. Організаційно-правові форми здійснення фінансово-господарської діяльності.
42. Принципи організації фінансів підприємницьких структур.
43. Виробничі фонди підприємств, їх роль, структура та класифікація.
44. Фінансові результати діяльності підприємств
45. Економічна суть, характерні ознаки та призначення податків.
46. Елементи системи оподаткування.
47. Функції податків та принципи оподаткування.
48. Класифікація та основні види податків.
49. Склад та структура податкової системи держави
50. Зміст, склад та завдання державних фінансів.
51. Державні доходи та державні видатки.
52. Державний бюджет, його сутність і роль.
53. Бюджетна система України та її структура.
54. Принципи побудови бюджетної системи.
55. Бюджетний процес та його етапи.
56. Бюджетна класифікація, її структура та призначення.
57. Доходи державного бюджету та їх класифікація.
58. Видатки державного бюджету та їх класифікація.
59. Дефіцит та профіцит бюджету
60. Державний кредит та державний борг.
61. Місцеві фінанси та їх структура.
62. Склад та структура місцевих бюджетів.
63. Дефіцит та профіцит місцевих бюджетів .
64. Порядок складання, затвердження та виконання місцевих бюджетів.
65. Загальні засади регулювання між бюджетних відносин.

66. Міжбюджетні трансферти: види, порядок їх визначення та практика надання .
67. Об'єктивна необхідність і сутність страхового захисту.
68. Економічна природа і сутність страхування.
69. Функції і принципи страхування.
70. Класифікація страхування.
71. Поняття страхового ринку, його структура.
72. Сутність страхової компанії та організація її діяльності
73. Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин.
74. Теоретичні основи фінансів домогосподарств.
75. Бюджет домогосподарства та його структура.
76. Сукупні ресурси та сукупні витрати домогосподарств.
77. Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники.
78. Сутність фінансової безпеки та її місце в системі економічної безпеки.
79. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.
80. Основні аспекти фінансової системи Сполучених Штатів Америки.
81. Фінансова система Японії та особливості її функціонування.
82. Фінансова система Великої Британії.
83. Основні положення структури фінансової системи Франції.
84. Особливості функціонування фінансової системи Німеччини.
85. Основи функціонування фінансової системи Скандинавських країн.
86. Європейська економічна інтеграція: етапи розвитку та коригування пріоритетів фінансової політики.
87. Інституційна структура Європейського Союзу.
88. Організація фінансів Європейського Союзу.
89. Особливості формування бюджету та бюджетний процес Європейського Союзу.
90. Гармонізація податкових систем країн-членів Євросоюзу.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
82-89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75-81	Добре	C	загалом хороша робота
67-74	Задовільно	B	непогано
60-66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1-59	Незадовільно	Ex	необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Бюджетний кодекс України: зі змінами і доп. станом на 11.01.2019 р. No 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Податковий кодекс України: від 02.12. 2010 р. в ред. від 22.05. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті: теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів: монографія. Львів: Каменяр, 2000. 304 с.
4. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: вступ до фінансової науки/пер. з нім. С. І. Терещенко та О. О. Терещенка; передм. та наук. ред. В. М. Федосова. Київ: Либідь, 2000. 654 с.
5. Фінанси України: навч. посіб. / Карлін М. І. та ін.; за ред. Карліна М. І., Івашко О. А. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 332 с.
6. Івашко Олена. Теорія фінансів : навч. посіб. [вид. 2-ге; доп. і переробл.]. Харків : ФОП Панов А.М., 2020. 408 с.

Додаткова

1. Артус М. М. Проблеми трактування сутності та функцій категорії «фінанси». Фінанси України. 2007. № 4. С. 127–134.
2. Бланк І. О., Ситник Г. В. Управління фінансами підприємств: підручник. Київ: КНТЕУ, 2006. 780 с.
3. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: вступ до фінансової науки / пер. з нім. С. І. Терещенко та О. О. Терещенка; передм. та наук. ред. В. М. Федосова. Київ: Либідь, 2000. 654 с.
4. Безугла В. О., Постіл Л. І., Шаповал Л. П. Страхування: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2008. 582 с.
5. Бояр А. О. Бюджетний процес у Європейському Союзі: монографія. Луцьк: Вежа Друк, 2012. 524 с.
6. Волощук Г. О., Пасічник Ю. В. Наукове забезпечення бюджетного процесу: Генеза. Теорії. Перспективи. Київ: Міленіум, 2003. 272 с.
7. Грицяк І. А. Право та інститути Європейського Союзу: навч. посіб. Київ: К. І. С., 2004. 260 с.
8. Економічна безпека: навч. посіб. / за ред. З. С. Варналія. Київ: Знання, 2009. 647 с.
9. Єлецьких С. Я., Борисова С. Є., Гетьманенко Ю. О., Свідрак О. В. Міжнародні фінанси: термінол. слов. Київ: ДДМА, 2005. 64 с.
10. Зятковський І. В. Фінанси суб'єктів господарювання в умовах інституціональних перетворень: монографія. Тернопіль: Екон. думка, 2006. 384 с.
11. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн: навч. посіб. Київ: Кондор, 2004. 384 с.
12. Карлін М. І. Фінанси країн Європейського Союзу: навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 639 с.
13. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи Австралії, країн та залежних територій Океанії: навч. посіб. Луцьк: Терен, 2012. 180 с.
14. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи країн Африки: навч. посіб. Луцьк: Терен, 2012. 236 с.
15. Карпінський Б. А. Фінансова система: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2003. 272 с.
16. Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку / [вступ. слово С. І. Юрія]. Київ: Знання, 2010. 431 с.
17. Клапків М. С., Клапків Ю. М. Витоки національного страхового ринку України: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2003. 275 с.
18. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. – 3-тє вид., випр. і допов. Київ: Знання, 2008. 483 с.

19. Крисоватий А. І. Теоретико-організаційні домінанти та практика реалізації податкової політики в Україні: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2005. 372 с.
20. Леоненко П. М. Структура фінансової науки у світлі її історії. *Фінанси України*. 2005. № 11. С. 21–25.

Інтернет-ресурси

1. *Законодавство України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*: веб-сайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
3. *Національний банк України* веб-сайт. URL: www.bank.gov.ua.
4. *Офіційний сайт Державного комітету статистики України*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. *Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду*. URL: <http://www.imf.org>.
6. *Офіційний сайт Міністерства фінансів України*. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
7. *Офіційний сайт Світового банку*. URL: <http://www.worldbank.org>.